

Typentafeln zur Ur- und Frühgeschichte, Weimar, 1972.

Această lucrare neobișnuită a fost concepută ca un mijloc simplu și operativ de determinare a descoperirilor, pentru a veni în ajutorul numeroșilor colaboratori neprofesioniști ai serviciilor de conservare a monumentelor arheologice (Bodendenkmalpflege) de pe lângă muzeele de pre- și protoistorie din Dresda, Halle, Potsdam, Schwerin și Weimar. Ea se prezintă sub forma unui mare număr de planșe tipologice, însoțite de texte explicative corespunzătoare, toate tipărite pe foi volante și grupate într-o mapă. Sînt cuprinse antichitățile de pe teritoriul R.D.G., începînd cu paleoliticul vechi și terminînd cu evul mediu tîrziu (pe la 1500). Avînd în vedere scopul practic al lucrării, nu s-a tîns la prezentarea exhaustivă a tipurilor, formelor și variantelor, ci au fost alese cele care se întîlnesc mai frecvent, care sînt mai caracteristice pentru un anumit facies cultural. Pe planșe tipurile sînt grupate după criteriul tipologic, cronologic sau al apartenenței

culturale. Uneia sau mai multor planșe, prezentînd un astfel de complex, le corespunde un text explicativ, care cuprinde date generale (originea, răspîndirea, cronologia, relațiile culturii respective), precum și date speciale despre structura social-economică, așezări, rituri funerare. Partea cea mai importantă o constituie definirea tipurilor și formelor caracteristice, cu trimitere la planșe. Se dă, de asemenea, o bibliografie selectivă.

Cercetătorului străin această lucrare îi va permite o familiarizare rapidă cu arheologia regiunilor de la Oder și Elba, îi va ușura căutarea analogiilor atunci cînd are nevoie și, în sfîrșit, îi va asigura folosirea corectă a terminologiei de limbă germană în domeniul tipologiei. Calitatea științifică a lucrării este garantată de colaborarea a numeroși cercetători de valoare (B. Gramsch, H. Kelling, K. Peschel, H. Rempel, Th. Voigt etc.) sub redacția lui R. Feustel.

Mircea Babeș

Gaston H. Halsberghe, *The cult of Invictus*, Leiden, 1972, XI + 175 p.

Studiul își propune să descrie situația politică și viața religioasă din Imperiul roman în sec. III e.n., perioadă în care predomina cultul lui *Sol Invictus*.

Viața religioasă la romani trebuie pusă în relație cu politica de stat. Cultul soarelui, originar din Siria, a fost impus în Imperiul roman, la începutul sec. III, de către împăratul Elagabal, iar Aurelian va restabili și romaniza acest cult, care pentru un scurt

răstimp își pierduse din importanță. Cu toate că doctrina esențială a acestui cult nu este — din lipsă de documente — cunoscută, se simte totuși în cultul respectiv o influență neoplatoniciană ca și o trăsătură monoteistă. După părerea autorului, cultul soarelui a jucat în viața religioasă romană din sec. III e.n. un rol tot atît de important ca și cultul lui Mithras, cu care, de altfel, după unii cercetători, a fost asimilat. În faza lui